

عنوان مقاله:

بررسی میزان پسماندهای عفونی و مدیریت آن در بیمارستان آیت الله حجت کوه کمری مرد 1396

داریوش سفری¹، طیبه رضائی*²، فرنود آقازاده³، زینب فدائی⁴، مهرناز اسم خانی⁵

1- کارشناس بهداشت محیط، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، شبکه بهداشت و درمان مرد

2- کارشناس ارشد پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، مجتمع آموزش عالی سلامت مرد، کارشناس پژوهش

3- پزشک عمومی-دانشگاه علوم پزشکی تبریز-ریاست بیمارستان آیت الله حجت کوه کمری مرد

4- دانشجوی دکترای تخصصی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، بیمارستان آیت الله حجت کوه کمری مرد، سوپروایزر

5- کارشناس ارشد پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، بیمارستان آیت الله حجت کوه کمری مرد، سوپروایزر

مقدمه و هدف:

به کلیه پسماندهای تولید شده در مراکز ارائه دهنده خدمات بهداشتی درمانی پسماند پزشکی گفته می‌شود. پسماندهای پزشکی رده خاصی از پسماندها می باشند که در میان آنها پسماندهای عفونی بسیار خطرناک هستند. براساس برآوردهای سازمان جهانی بهداشت در صورت تفکیک مناسب پسماندها، پسماندها شامل 80 درصد پسماندهای عادی مراکز درمانی، 15 درصد پسماندهای پاتولوژیکی و عفونی، یک درصد اجسام تیزوبرنده، سه درصد پسماندهای شیمیایی و دارویی و کمتر از یک درصد پسماندها مخصوص مواد رادیواکتیو، کپسول‌های گاز، دماسنج‌های جیوه‌ای شکسته و باتری‌های استفاده شده می باشد. زباله های عفونی یکی از دسته بندی های مواد زائد خطرناک هستند که می توانند باعث انتقال بیماریهای عفونی شوند. مدیریت پسماند یک اصل مهم در بهداشت محیط است که در برنامه های اعتبار بخشی و ایمنی هم تاکید زیادی بر آن شده است. یکی از راههای صحیح مدیریت پسماندهای پزشکی تفکیک و سپس دفع صحیح آن است. ولی موضوع مهم که کمتر به آن اشاره شده است راهکارهای کاهش تولید زباله های عفونی است. لذا این مطالعه با هدف بررسی میزان پسماندهای عفونی بیمارستان شهرستان مرد و مدیریت این نوع پسماندها انجام شد.

روش کار:

این مطالعه یک پژوهش توصیفی-مقطعی است. تمام زباله های تولیدی در 6 ماهه دوم سال 95، که با استفاده از رنگ بندی خاص (زرد زباله های عفونی، مشکی زباله های عادی) در تمام واحدها تفکیک شده بود، از نظر میزان زباله های عفونی به کل زباله های تولیدی و نیز نوع زباله های عفونی بررسی و در کمیته بهداشت محیط مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت.

یافته ها:

میزان پسماندهای عفونی تولیدی به کل پسماندهای تولیدی 6 ماه سال 95، بترتیب در مهرماه 30%، آبان ماه 42%، آذرماه 35%، دی ماه 37%، بهمن ماه 45% و اسفندماه 28% بود.

با توجه به درصدهای بیان شده، میزان تولید زباله های عفونی به کل زباله ها در سطح بالایی می باشد. با بررسی دلایل آن، این موارد در کمیته کنترل عفونت توسط کارشناس بهداشت محیط و سایر اعضای کمیته مطرح گردید:

- عدم آموزش یا عدم رعایت تفکیک پسماند عفونی از عادی توسط بیماران یا همراهان بیمار

- استفاده از لباس بیمار و همراه یکبار مصرف در بخش های درمانی

- عدم رعایت تفکیک پسماند عادی توسط پرسنل درمانی

- به دلیل رعایت مسائل بهداشتی استفاده بیشتر از لوازم یکبار مصرف باعث افزایش میزان پسماند تولیدی خواهد شد.

بحث و نتیجه گیری:

برخی از بیمارستان ها طرح تفکیک اجزاء پسماند را به طور کامل و صحیح انجام نمی دهند و پسماند های عفونی و عادی را با هم جمع آوری و بسته بندی می نمایند. این اقدام حجم کار و هزینه دفع پسماند را بسیار بالا می برد، چون سازمانهای مدیریت پسماند از تفکیک پسماند های عفونی از عادی اطمینان ندارند به ناچار همه پسماند های بیمارستانی را عفونی تلقی می نمایند.

میزان تولید پسماندها، وابسته به عوامل زیادی همانند درآمد سرانه و استانداردهای بهداشتی کشورهاست بر پایه همین امر، در کشورهای با درآمد متوسط و کم، تولید زباله کمتر از کشورهایی است که درآمد سرانه آنها بالاتر است. در مراکز درمانی که طرح مدیریت تفکیک اجزاء پسماند در آنها اجرا می‌شود، میزان پسماندهای خطرناک تولیدی، نسبت به مراکز درمانی که فاقد مدیریت تفکیک پسماندها هستند، بسیار کمتر است. با توجه به موارد گفته شده، در ابتدا باید از راهکارهایی برای کاهش تولید زباله های عفونی استفاده کرد. سپس دفع و بی خطر سازی به روش استاندارد را پیاده کرد. برای کاهش دفع زباله های عفونی در این بیمارستان دو راهکار توسط اعضای کمیته بهداشت محیط پیشنهاد گردید:

- جمع آوری سطل پسماندهای عفونی از بخش استفاده از سطل زباله عفونی جنب ترالی بیمار

- استفاده از لباس بیمار نخی جهت استفاده مجدد پس از شستشو و ضد عفونی

کلمات کلیدی: دفع بهداشتی، مدیریت پسماند، زباله های عفونی